

УДК 336.71

JEL classification: G21, G33

ТРИГУБ Олена Володимирівна
канд. екон. наук, доц.,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
E-mail: olena.trygub@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ТА ПРОДАЖУ АКТИВІВ НЕПЛАТОСПРОМОЖНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ

ТРИГУБ Елена Владимировна
канд. экон. наук, доц.,
Киевский национальный университет
имени Тараса Шевченко
E-mail: olena.trygub@gmail.com

ОСОБЕННОСТИ УПРАВЛЕНИЯ И ПРОДАЖИ АКТИВОВ НЕПЛАТЕЖЕСПОСОБНЫХ БАНКОВ В УКРАИНЕ

TRYGUB Olena
PhD in Economics, Associate Professor,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
E-mail: olena.trygub@gmail.com

PECULIARITIES OF FAILED BANKS' ASSET MANAGEMENT AND SALE IN UKRAINE

Анотація. У статті досліджується специфіка та основні етапи управління у ФГВФО активами неплатоспроможних банків. Проаналізовано динаміку та структуру грошових надходжень до неплатоспроможних банків з січня 2016 р. по серпень 2017 р. З'ясовано організаційні аспекти продажу активів нежиттєздатних банків на відкритому аукціоні через електронні торговельні системи, зокрема, за допомогою ProZorro. Продажі. Визначено фактори, що ускладнюють функціонування ринку проблемних активів вітчизняних фінансових інститутів, та окреслено шляхи покращення ситуації. Акцентовано увагу на необхідності забезпечення реалізації проекту продажу поганих активів неплатоспроможних банків в Україні на умовах голландського аукціону.

Ключові слова: неплатоспроможні банки, проблемні активи, непрацюючі активи, непрацюючі кредити, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО), ринок проблемних активів, голландський аукціон.

Аннотация. В статье исследуется специфика и основные этапы управления в ФГВФЛ активами неплатежеспособных банков. Проанализированы динамика и структура денежных поступлений в неплатежеспособные банки с января 2016 г. по август 2017 г. Выявлены организационные аспекты продажи активов нежизнеспособных банков на открытом аукционе через электронные торговые системы, в частности, с помощью ProZorro. Продажи. Определены факторы, затрудняющие функционирование рынка проблемных активов отечественных финансовых институтов, и намечены пути улучшения ситуации. Акцентировано внимание на необходимости обеспечения реализации проекта продажи плохих активов неплатежеспособных банков в Украине на условиях голландского аукциона.

Ключевые слова: неплатежеспособные банки, проблемные активы, неработающие активы, неработающие кредиты, Фонд гарантирования вкладов физических лиц (ФГВФО), рынок проблемных активов, голландский аукцион.

Abstract. This article deals with peculiarities and key stages in managing the failed banks' assets by Deposit Guarantee Fund of Ukraine (DGF). Insolvent banks' cash flow, its dynamics and structure from January 2016 until August 2017 are analyzed. Organizational issues of failed banks' asset sale at an open auction at e-trading platforms (e.g. ProZorro.Sales) are studied out. Factors that complicate the functioning of market for distressed assets of domestic financial institutions are defined and ways how to improve the situation are suggested. It was focused on the need to ensure the implementation of the project to sell bad assets of Ukrainian insolvent banks according to the Dutch auction rules.

Keywords: banking system, failed banks, distressed assets, non-performing exposures, non-performing loans, Deposit Guarantee Fund (DGF), distressed asset market, Dutch auction.

Вступ

На сучасному етапі ключовою умовою забезпечення стабільного функціонування фінансового сектору України є вирішення питання проблемних активів фінансових інститутів. Станом на 01.08.2017 р. частка непрацюючих активів

платоспроможних банків у сукупному портфелі активів банківської системи становила 34,55% (або 617,1 млрд. грн.), а частка непрацюючих кредитів – 57,99% (або 591,5 млрд. грн.) [1], що наразі є найгіршим показником серед європейських країн. Ще більш складною є ситуація із які-

стю активів в сегменті неплатоспроможних банків. Так, на початку вересня поточного року у ФГВФО перебувало 88 банків на ліквідації та 5 неплатоспроможних банків з тимчасовою адміністрацією [2]. Активи цих установ складають 30% активів банківської системи України і, значною мірою, є непрацюючими.

Такий високий рівень непрацюючих активів посилює системний ризик у банківському секторі України, негативно позначається на кінцевих результатах діяльності ключових фінансових посередників. Також ця ситуація обмежує фінансові можливості ФГВФО генерувати грошовий потік від продажу активів збанкрутілих банків для здійснення в подальшому гарантійних виплат вкладникам цих банків. Проблема недонадходження коштів до Фонду природним шляхом зумовила необхідність залучення останнім кредитів НБУ та Мінфіну, застосування механізму емісії державних цінних паперів, щоб забезпечити безперерйне функціонування національної системи гарантування вкладів фізичних осіб за умови поточних форс-мажорних обставин. Таким чином, важливість й актуальність зазначених вище проблем обумовили вибір теми даного дослідження.

Огляд літератури

Дослідженню різних аспектів діяльності проблемних і неплатоспроможних банків та особливостей управління проблемними активами банківських установ присвятили свої роботи багато вітчизняних вчених. Так, З. Васильченко досліджує особливості функціонування проблемних банків в умовах системної фінансової кризи [3]. В. Міщенко, С. Науменкова та Н. Версаль, аналізуючи ключові етапи розвитку банківської системи України, визначають причини та наслідки появи проблемних банків у вітчизняній банківській системі [4, 5]. Порядок управління активами проблемних і нежиттєздатних банків, а також організаційні аспекти створення «бідж-банків» з огляду на зарубіжний досвід та вітчизняні реалії досліджені у колективній монографії В. Міщенка, В. Крилової, М. Ніконової, В. Малюкова та С. Кулікова [6]. Методи управління проблемними кредитами досліджують у своїх роботах Л. Примостка та Т. Болгар [7, 8].

Високо оцінюючи зазначені вище праці, слід зазначити, що низка питань управління активами саме неплатоспроможних банків залишаються ще не вирішеними. Це стосується, зокрема, розробки системи управління активами нежиттєздатних банків, удосконалення механізму продажу цих активів, враховуючи умови вітчизняної практики.

Мета та завдання статті

Метою написання даної статті є дослідження вітчизняної практики управління й продажу активів неплатоспроможних банків в Україні, а також з'ясування напрямів підвищення ефективності функціонування вітчизняного ринку проблемних активів (зокрема, сегменту неплатоспроможних банків).

Виклад основного матеріалу дослідження

У банківській практиці до активних банківських операцій відносять кредитні операції, операції з розміщення коштів на кореспондентських рахунках в інших банках, операції з придбання цінних паперів, дебіторську заборгованість та

інші активні банківські операції, уключаючи нараховані за всіма цими операціями доходи. При цьому найбільш вагомою статтею активів банків є кредити клієнтам (станом на 01.08.2017 р. 57,1% активів українських банків [1]). Тому й найбільшу частку у загальному обсязі проблемних активів складають проблемні кредити.

На сучасному етапі розвитку банківської справи поняття «проблемні активи / кредити» дуже часто вживають як синоніми до понять «непрацюючі активи / кредити» (англ. non-performing exposures / loans, NPE / NPL). У вітчизняній банківській практиці використання термінів «непрацюючі активи / кредити» було регламентовано в 2016 році з прийняттям Постанови № 351 [9], згідно з якою непрацюючий актив / кредит – це актив, за яким прострочення погашення боргу перевищує 90 днів для позичальників-фізичних або юридичних осіб та 30 днів для банків-боржників, або за яким контрагент неспроможний забезпечити виконання зобов'язань без стягнення забезпечення.

У зв'язку з масовим виведенням з ринку неплатоспроможних банків наразі в Україні виникла потреба у формуванні організованого ринку проблемних банківських активів. Ключову роль у розбудові даного ринку відіграють Центральний банк та Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (далі ФГВФО). Останній, зокрема, законодавчо наділений повноваженнями щодо управління та продажу активів банків, що знаходяться у стані ліквідації [10, ст. 48].

Продажу активів нежиттєздатного банку мають передувати такі процедури, як інвентаризація майна банку, його оцінка та формування ліквідаційної маси банку.

Проведення оцінки активів неплатоспроможного банку є дуже важливим етапом їх передпродажної підготовки. При цьому серйозною проблемою є переоцінена балансова вартість активів банків, коли вони потрапляють у ФГВФО. Так, часто-густо, ринкова вартість активів, визначена незалежними суб'єктами оціночної діяльності, може складати лише 20% від балансової вартості активів банків, які визнаються неплатоспроможними. За таких обставин найбільш цікавими для продажу є активи з найвищою прогнозованою вартістю (потенційними грошовими надходженнями від реалізації), а також ті активи, щодо яких спостерігається чи прогнозується найбільший попит.

При ліквідації банку та виведенні його з ринку перед ФГВФО стоїть ряд відповідальних завдань. У першу чергу, здійснити виплати гарантованих сум (до 200 000 грн.) закладами клієнтам-фізичним особам та фізичним особам-підприємцям. По-друге, задовольнити вимоги інших суб'єктів, які мають таке право згідно законодавства і відповідно до черговості задоволення таких вимог, що зазначено у Законі про систему гарантування вкладів фізичних осіб [10, ст. 52].

Для цього важливо максимізувати грошовий потік від продажу активів та майна даного банку. В умовах, коли попит на такі активи є низьким і продажі не приносять очікуваної виручки, ФГВФО використовує інші джерела надходження коштів до неплатоспроможних банків, зокрема: кредити Центрального банку, емісію боргових цінних паперів, здачу в оренду майна банку, що не було продано.

Як можна побачити з табл. 1 та рис. 1, основними джерелами надходження коштів до нежиттєздатних банків в Україні є кредити та кошти від продажу активів.

Таблиця 1. Надходження до неплатоспроможних банків України у січні 2016 р. – серпні 2017 р.

№ з/п	Показник	За підсумками 2016 р.	За січень-серпень 2016 р.	Бал За січень-серпень 2017 р.
1.	Кредити, млн. грн.	3914,5	3001,8	2820,1
2.	Надходження від здачі майна в оренду, млн. грн.	101,3	64,6	73,8
3.	Надходження від продажу активів, млн. грн.	3204,1	1724,0	2889,1
4.	Надходження від цінних паперів, млн. грн.	0	0	115,2
5.	Усього надходжень, млн. грн.	7219,9	4790,4	5898,2
6.	Частка кредитів, %	54,2	62,7	47,8
7.	Частка надходжень від продажу активів, %	44,4	36,0	49,0
8.	Частка надходжень від оренди, %	1,4	1,3	1,3
9.	Частка надходжень від емісії цінних паперів, %	0,0	0,0	2,0

Джерело. Складено автором за даними [11].

При цьому важливо зазначити, що у січні-серпні 2017 р. порівняно з аналогічним періодом 2016 р. спостерігається позитивна тенденція щодо більш ефективного управління ФГВФО активами проблемних банків. Так, за аналізований період обсяги кредитування скоротилися на 181,7 млн. грн. (або на 6,1%), а, натомість, зросли надходження коштів від продажу активів на 1165,1 млн. грн. (або на 67,6%) і більш ефективною стала здача майна в оренду + 9,2 млн. грн. (або +14,2%).

Крім того, з січня 2017 р. ФГВФО почав використовувати нове джерело поповнення ресурсної бази проблемних банків – цінні папери, питома вага яких поки що є незначною і приблизно еквівалентна частці коштів, які надходять від здачі майна банків в оренду (рис. 1). У цілому у січні-серпні 2017 р. надходження до неплатоспроможних банків зросли на 115,2 млн. грн. (або на 23,1%), що, головним чином, було обумовлено покращенням механізму проведення торгів активами збанкрутілих банків.

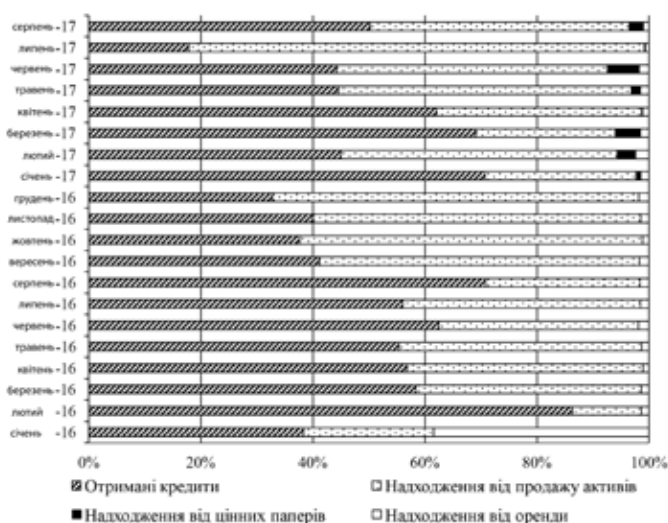

Рис. 1. Структура надходжень до неплатоспроможних банків в Україні у січні 2016 р. – серпні 2017 р.

Джерело. Складено автором за даними [11].

Згідно даних, представлених на рис. 2, за період з січня 2016 р. по серпень 2017 р. можна виділити лише чотири пікових моменти, коли в Україні темп приросту продажу активів неплатоспроможних банків суттєво перевищував темпи приросту по інших статтях надходження коштів до нежиттєздатних банківських установ. Найбільший темп приросту продажу активів неплатоспроможних банків – у березні 2016 р. та у липні 2017 р. Що стосується використання ФГВФО кредитного механізму, то за аналізований період таких пікових моментів було три – у січні, березні та серпні 2017 р., коли спостерігалися найменші темпи приросту продажу активів.

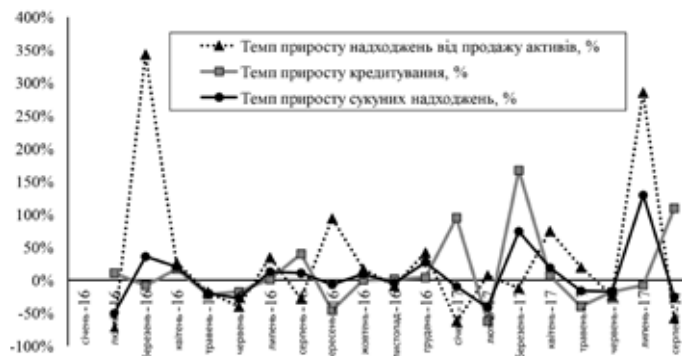

Рис. 2. Динаміка надходжень до неплатоспроможних банків України з січня 2016 р. по серпень 2017 р.

Примітка. Складено автором за даними [11].

Наразі ФГВФО може продавати активи банків, що виводяться з ринку, двома способами [10, ст. 51]:

- шляхом безпосереднього продажу фізичній чи юридичній особі (лише 1) основні засоби, оціночна вартість яких не перевищує 10 мінімальних заробітних плат на дату продажу; 2) малоцінні, швидкозношувані предмети та необоротні активи, балансова вартість яких за відповідною групою становить менше 10 мінімальних заробітних плат – з 01.01.2017 р. не більше 32 000 грн);
- на відкрити торгах (аукціоні).

Як показує практика, у сучасних умовах найбільш ефективним способом продажу активів банків, що ліквідуються, є проведення аукціонів в електронній формі. Наразі всі торги проблемними активами, що знаходяться в управлінні ФГВФО, переведено на електронні майданчики. При цьому, вітчизняні банки почали набувати досвід використання електронних торговельних систем (далі ЕТС) для реалізації майна своїх боржників ще до початку масового виведення Фондом неплатоспроможних банків з ринку. Найбільш відомою у даному аспекті є біржа Державної виконавчої служби СЕТАМ (Система електронних торгів арештованим майном) [12]. Однак пряма співпраця з вітчизняними ЕТС показала неефективність та часто-густо непрозорість проведення торгів, а саме: маніпулювання з реєстрацією учасників, сплатою гарантійного внеску для допуску до торгів, відміна торгів без попередження, технічні несправності роботи сайту (у т.ч. через DDos-атаки).

Тому з 1 січня 2017 року ФГВФО прийняв рішення про обов'язковий продаж проблемних активів неплатоспроможних банків через платформу ProZorro. Продажі. Це централізована база даних торгів, де інформація про активи та транзакції зберігається на сервері, адміністратором якого виступає неурядова міжнародна організація

по боротьбі з корупцією Transparency International. Дана установа гарантує недоторканість та збереженість інформації, а також доступ до лоту потенційним покупцям через будь-якого організатора торгів, що підключений до системи ProZorro. Продажі (станом на 01.08.2017 р. – 40 електронних торговельних майданчиків) [13]. Останнє дає можливість покупцям уникнути технічні проблеми в роботі окремих майданчиків у потрібний час.

Ефективність торгів через систему ProZorro. Продажі можна побачити на рис. 3, де наведено динаміку обсягів надходжень від продажу активів нежиттєздатних банків у січні-серпні 2016-2017 рр. Так, лише на протязі останніх чотирьох місяців 2017 р. спостерігається перевищення обсягу продажу проблемних активів над аналогічними показниками минулого року, хоча у серпні 2017 р. темп приросту й уповільнився вдвічі.

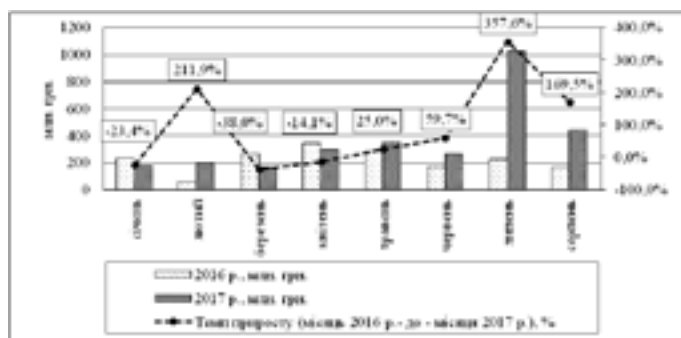

Рис. 3. Надходження від продажу активів неплатоспроможних банків у січні-серпні 2016 - 2017 рр.

Джерело: складено на основі [11].

На нашу думку, слід зазначити наступні проблеми, що перешкоджають ефективному функціонуванню й подальшому розвитку вітчизняного ринку проблемних активів, безпосередньо його сегменту щодо продажу активів неплатоспроможних банків. По-перше, це швидке погіршення якості активів проблемних банків після запровадження Фондом тимчасової адміністрації та визнання банків неплатоспроможними. Навіть частина тих позичальників, які ще недавно дисципліновано перераховували кредитні платежі, після появи оголошення про банкрутство банку, часто перестають платити за своїм кредитним договором (йдуть у так званий «стратегічний дефолт»). Так, станом на 01.08.2017 р. рівень NPL по кредитному портфелю неплатоспроможних банків становив 56,10% (серед яких по кредитах в національній валюті – 40,04%, по кредитах в іноземній валюті – 97,17%) [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

По-друге, значна частина активів, що виставляються на продаж, низької якості – бланкові кредити, інсайдерські кредити, кредити з неякісним («сміттєвим») забезпеченням, або із забезпеченням, вартість якого завищена. Більшість з них можуть виставлятися на торги багато разів і не мати позитивного результату.

По-третє, складність у визначенні ціни продажу проблемних активів. Початкова вартість активу для першого аукціону має бути не нижчою від вартості, встановленої суб'єктом оціночної діяльності, або на основі внутрішньої методики оцінки ФГВФО. Коли реальну вартість активу встановити важко, то можуть застосовувати наступний підхід: у разі «стратегічного дефолту» – 65%, при відсутності застави – 10% балансової вартості. Якщо аукціон не відбувся – повторні торги відбуваються через кожні

два тижня по мінус 10% до мінус 30% від початкової вартості первинних торгів. Після серії невдалих аукціонів проводиться повторна оцінка вартості активу і він знову виставляється на продаж із ціною «по мінус 10%» до знаходження ціни, що задовольнить покупця.

Віддзеркаленням проблеми складності визначення адекватної ціни лоту є низький рівень коефіцієнта конверсії проблемних активів (співвідношення ціни його продажу на аукціоні до початкової ціни лоту). Значення даного показника подекуди може становити 30%, що є вкрай негативним результатом. Успіхом вважається ситуація, коли коефіцієнт конверсії складає 80%, як наприклад, у серпні 2017 р. у випадку продажу кредитів фізичних осіб ПАТ «Платинум Банк».

По-четверте, серйозною перешкодою для розвитку ринку проблемних активів є низький рівень поінформованості суспільства, брак необхідних професійних навичок щодо участі в електронних торгах у потенційних покупців, нерозвинутість інфраструктури та відсутність професійних гравців, що спеціалізуються на роботі з проблемними активами.

Згідно вітчизняного законодавства ліквідація банку має бути завершена за два роки з дати початку процедури виведення його з ринку. У деяких випадках Фонд має право продовжити цей строк до п'яти років. Як правило, значна частина корпоративних клієнтів використовують цей час для виведення ліквідного забезпечення за власними кредитами, можуть фіктивно збанкрутувати або ж через суд визнати кредитні угоди із банком, що ліквідується, недійсними. Тому завданням ФГВФО є оперативно організувати продаж потенційно проблемних активів банків, щоб вони не встигли швидко знецінитися, або, щоб їх взагалі не втратити.

У зарубіжній практиці активи, які багато разів виставлялися на продаж або є нагальна потреба в їх швидкій реалізації, об'єднуються в пули і продаються на умовах «голландського аукціону». Даний вид публічних торгів, на відміну від класичного аукціону, передбачає не підняття ціни з кожним наступним кроком аукціону, а, навпаки, її зниження від максимальної ціни до тих пір, поки хтось не погодиться купити товар. Як правило, такі аукціони дозволяють скоротити строки експозиції проблемних активів з декількох місяців до 1 дня та сприяють покращенню показника конверсії лоту.

Серед проблемних активів неплатоспроможних банків, якими управляє ФГВФО, найкращими за якістю є активи, що знаходяться під заставою в НБУ за виданими до банкрутства банків кредитами рефінансування. Щодо продажу таких активів Фонд потребує погодження НБУ, і це приблизно 1/3 наявного в управлінні Фонду портфеля активів.

Станом на 01.07.2017 р. загальний обсяг заборгованості неплатоспроможних банків перед НБУ складав 51,79 млрд. грн., з яких основна частина – кредити рефінансування (45,07 млрд. грн.), а решта – нараховані відсотки (6,72 млрд. грн.). У якості забезпечення кредитів рефінансування Центрального банку виступають майнові права за кредитами юридичним та фізичним особам, нерухоме та рухоме майно, цінні папери. Заставні активи НБУ наразі реалізуються ФГВФО, а виручені кошти перераховуються НБУ. Так, у першому півріччі 2017 р. Фондом реалізовано для НБУ заставлене майно (активи) на суму 304,7 млн грн. Переважну більшість реалізованих активів (у сумі 283 млн. грн.) становили права вимоги за заставленими НБУ кредитними договорами. Слід

значити, що це у понад 200 разів перевищує показник реалізації аналогічних активів у першому півріччі 2016 року (1,3 млн грн) [14].

Важливим кроком щодо розвитку вітчизняного ринку проблемних активів (а саме сегменту, пов'язаного із продажем активів неплатоспроможних банків) могла б стати реалізація у вересні 2017 року «пілотного проекту» НБУ та ФГВФО за участі двох американських ЕТС Debt Exchange (DebtX) та First Financial Network (FFN). Ці установи мають величезний досвід роботи на ринках проблемних активів США, Латинської Америки та Азії. Зважаючи на потенційні розміри ринку проблемних активів в Україні, вперше планувався продаж проблемних банківських активів, об'єднаних у два пули, на умовах «голландського аукціону». Загальна вартість цих пулів була визначена на рівні 13 млрд. грн., а основою пулів – кредити великого корпоративного бізнесу. Усі включені в пули активи перебувають у заставі НБУ, що дає підстави говорити про високу якість цих активів.

Однак заплановані на 19 вересня 2017 р. торги заставними активами НБУ не відбулися. За першим пулом – з причини відсутності цінових пропозицій, оскільки на участь у торгах не зареєструвався жоден учасник. За другим пулом – у зв'язку з невідповідністю поданих цінових пропозицій затвердженим умовам продажу: подані цінові пропозиції були нижчі початкової ціни реалізації. Така ситуація унеможливила їх продаж згідно вимог чинного законодавства: початкова ціна не може бути нижчою оціночної вартості активів, включених до складу пулів.

Отже, такий перебіг подій показав, що як вітчизняні, так і зарубіжні інвестори ще не готові інвестувати значні кошти у активи вітчизняних неплатоспроможних банків. Поки що є високий рівень недовіри до національного ринку проблемних активів, що обумовлено волатильністю політико-економічної ситуації, непрозорістю та неефективністю судової системи. З іншого боку, для вітчизняних інвесторів такий інструмент інвестування є ще занадто інноваційним і потрібен певний час, щоб його опанувати, зрозумівши всі вигоди та ризики.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Таким чином, проведене дослідження показало, що в останні два роки в Україні відбувається активне формування ринку проблемних активів неплатоспроможних банків, завдяки поступовому удосконаленню у ФГВФО системи управління цими видами активів та механізму їх продажу. Це дозволяє Фонду нарощувати обсяги коштів, що надходять від продажу активів, поступово скорочуючи обсяги залучених від НБУ та Мінфіну кредитів для забезпечення виплати відшкодування вкладникам нежиттєдатних банків.

Разом із тим у подальшому важливо запровадити механізми, що дозволили б покращити якість проблемних активів неплатоспроможних банків і в результаті підвищити ціну їх реалізації. Щодо продажу активів, які важко реалізувати, варто створити спеціальну компанію з управління такими проблемними активами. Однак у вітчизняних реаліях її робота може бути результативною лише за умови ефективної судової та виконавчої практики.

Також, на нашу думку, варто протестувати механізм продажу проблемних активів на умовах «голландського

аукціону» не через іноземні ЕТС, а через вітчизняну систему ProZorro. Продажі, яка себе вже гарно зарекомендувала та має певний рівень довіри серед внутрішніх інвесторів. Але перед цим потрібно провести серйозну роботу щодо підвищення фінансової грамотності потенційних інвесторів, адже операції такого роду є, свого роду, інновативними для вітчизняного ринку фінансових послуг.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у необхідності вивчення та адаптації до вітчизняних реалій механізму продажу проблемних активів на умовах «голландського аукціону».

Список літератури

1. Показники банківської системи [Електронний ресурс]: Офіційний сайт НБУ. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
2. Основні показники діяльності ФГВФО станом на початок вересня 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua/news/20349-osnovni-pokaznyky-diialnosti-fondu-harantuvannia-vkladiv-fizychnykh-osib-standom-na-pochatok-veresnia-2017-roku>.
3. Васильченко З.М. Фінансово-економічне оздоровлення проблемних банків в умовах системної кризи / З.М. Васильченко // Банківська справа. – 2016. – № 1. – С. 17-26.
4. Міщенко В.І. Банківська система України: проблеми становлення та розвитку / В.І. Міщенко, С.В. Науменкова // Фінанси України. – 2016. – №5. – С. 7-33.
5. Версаль Н.І. Вплив фінансової кризи 2008 – 2009 рр. на структуру банківського сектора України / Н.І. Версаль // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2015. – № 12 (177). – С. 6 - 11.
6. Санаційний банк – «бідж-банк» як механізм роботи з нежиттєдатними банками : монографія / Міщенко В.І., Крилова В.В., Ніконова М.В., Малюков В.П., Куліков С.Г.; Центр наукових досліджень Національного банку України. – К. : УБС НБУ, 2011. – 119 с.
7. Фінансовий менеджмент у банку: Підручник / Л. О. Примостка. – 3-тє вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2012. – 338 с.
8. Розвиток науково-методологічних підходів до управління проблемними кредитами банку : монографія / Т. М. Болгар – Кременчук : Видавництво ПП Щербатих О. В., 2014. – 268 с.
9. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: Постанова Правління НБУ від 30.06.2016 р. №351.
10. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI (ост. зміни 15.11.2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4452-17/page>.
11. Інформація щодо неплатоспроможних банків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua/not-paying/informatsiya-shchodo-neplatospromozhnykh-bankiv>.
12. Тригуб О.В. Особливості сучасної практики реалізації майна боржників банків в Україні / О.В. Тригуб // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – Одеса, 2015. – Т. 20. – Вип. 2. – Ч.2. – С. 121-130.

13. Інформація для покупців щодо системи ProZorro. Продажі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://prozorro.sale/pokupcyam>.

14. Новини НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=52088035.

References

1. Banking system indicators [Electronic resource]: Official site of NBU. – URL: https://bank.gov.ua/control/en/publish/article?art_id=34705283&cat_id=34798612.

2. Main indicators of DGF activity at the beginning of September 2017 [Electronic resource]. – URL: <http://www.fg.gov.ua/news/20349-osnovni-pokaznyky-diialnosti-fondu-harantuvannia-vkladiv-fizychnykh-osib-stanom-na-pochatok-veresnia-2017-roku>.

3. Vasylchenko Z.M. (2016), Finansovo-ekonomichne ozdorovlennia problemnykh bankiv v umovakh systemnoi kryzy, No. 1, p. 17-26.

4. Mishchenko V.I., Naumenkova S.V. (2016), Bankivska systema Ukrainy: problemy stanovlennia ta rozvytku, Finansy Ukrainy, No. 5, p. 7-33.

5. Versal N.I. (2015), Impact of financial crisis 2008-2009 on banking sector structure in Ukraine, Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv, No. 12 (177), p. 6 - 11.

6. Mishchenko V.I., Krylova V.V., Nikonova M.V., Maliukov V.P., Kulikov S.H. (2011), Sanatsiinyi bank – «bridzh-bank» yak mekhanizm roboty z nezhyttiezdatnymy bankamy : monohrafiia, Kyiv, UBS NBU, 119 p.

7. Prymostka L.O. (2012), Bank financial management: textbook, 3rd Ed., Kyiv, KNEU, 338 p.

8. Bolgar T.M. (2014), Rozvytok naukovo-metodolohichnykh pidkhodiv do upravlinnia problemnymy kredytamy banku : monohrafiia, Kremenchuk, Vydavnytstvo PP Shcherbatiykh O. V., 268 p.

9. Regulation for Measuring Credit Risk Generated by Banks' Asset Operations, Resolution No. 351 of 30 June 2016.

10. Law of Ukraine «On Households Deposit Guarantee System», Resolution No. 4452-VI of 23 February 2012.

11. Information on failed banks [Electronic resource]. – URL: <http://www.fg.gov.ua/not-paying/informatsiya-shchodo-neplatospromozhnykh-bankiv>.

12. Trygub O.V. (2015), Peculiarities of selling the bank debtors' property in Ukraine, Bulletin of Odessa national university, Vol T. 20, No. 2, Part 2, p. 121-130.

13. Information for buyers about ProZorro.Sales [Electronic resource]. – URL: <https://prozorro.sale/pokupcyam>.

14. Press centre NBU [Electronic resource]. – URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=52088035.

УКРАЇНА БІЗНЕС
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ

Издательский Дом «Украина Бизнес» –

лидер украинского рынка профессиональной периодики

Мы выпускаем три издания:

- финансово-экономический еженедельник **«Украина Бизнес Ревю»;**
- научно-аналитический журнал **«Финансовые услуги»;**
- ежегодный презентационный справочник **«Альманах финансовых услуг».**

Основная миссия изданий – информирование профессионального сообщества; объединение участников финансового рынка для решения задач по совершенствованию его работы; предоставление аналитической и практической информации; освещение мероприятий по государственному регулированию финансовых рынков.

Коллектив Издательского дома всегда открыт к общению, новым идеям, сотрудничеству!

**ФИНАНСОВЫЕ
УСЛУГИ**

**ПОДПИСНОЙ ИНДЕКС
22668**

**Альманах финансовых услуг
Financial Services Almanac**

**ПОДПИСНОЙ ИНДЕКС
06637**

**УКРАЇНА
БізнесРевю**

**ПОДПИСНОЙ ИНДЕКС
37625**

Адреса редакції: Київ, пр-т. С.Бандери, 21, оф. 473
Тел.: (044) 238 68 38, 238 68 40
Факс: (044) 238 68 40

E-mail: inform@ukrbizn.com,
ukrbizn@ukrbizn.com
Сайт: www.ukrbizn.com